

Sygn. akt IV U 533/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Elżbieta Wojtczuk
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 kwietnia 2015r. w S.

odwołania B. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 21 marca 2014 r. Nr (...) i z dnia 17 kwietnia 2014r.

Nr (...)

w sprawie B. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

i o odsetki

I. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 21 marca 2014r. częściowo stwierdzając, że wypłata ubezpieczonej B. D. ekwiwalentu węglowego przysługuje również za okres od 01 lipca 2009r. do 31 grudnia 2010r.;

II. zmienia zaskarżoną decyzję z 17 kwietnia 2014r. w ten sposób, że ustala, że ubezpieczonej B. D. przysługuje prawo do odsetek od wypłaconego decyzją z dnia 21 marca 2014r. ekwiwalentu za deputat węglowy.

Sygn. akt IV U 533/14

UZASADNIENIE

Dnia 6 marca 2014 r. ubezpieczona złożyła wniosek o wypłatę deputatu węglowego (wniosek k. 6 akt emerytalnych).

Decyzją z 21 marca 2014 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art. 133 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przeliczył od dnia 01.01.2014 r. tj. za okres 3 lat wstecz poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek emeryturę i wypłacił ubezpieczonej B. D. ekwiwalent za deputat węglowy za okres od 01.01.2011 r. do 31.03. (...) w kwocie 5036,32 zł wraz ze świadczeniem za kwiecień 2014 r. w kwocie 1378,57 zł.

Dnia 17 marca 2014 r. ubezpieczona złożyła wniosek o wyrównanie deputatu węglowego za okres od czerwca 2009 r. do marca 2014 r. wraz z odsetkami (wniosek k. 2 akt emerytalnych).

Decyzją z dnia 17 kwietnia 2014 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na podstawie art. 133, 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) odmówił ubezpieczonej B. D. wypłaty odsetek od wypłaconego decyzją z dnia 21 marca 2014 r. ekwiwalentu a deputat węglowy wskazując, że przepisy wskazanej ustawy nie przewidują wypłaty odsetek za zwłokę w wypłacie deputatu węglowego wypłacanego w formie ekwiwalentu pieniężnego.

Odwołanie od w/w obydwu decyzji złożyła B. D. wnosząc o ich zmianę i wskazując, że organ rentowy nie wypłacił jej ekwiwalentu za deputat węglowy od drugiego półrocza 2009 r. do końca 2010r. i wniosła o zobowiązanie organu rentowego do wypłaty niniejszego świadczenia za wskazany okres wraz z odsetkami za cały okres, kiedy powyższe świadczenie nie było wypłacane tj. od drugiego półrocza 2009 r. do 2013 r. i podniosła, iż nie znana jest jej przyczyna z powodu której ekwiwalent za deputat węglowy nie był jej wypłacany (odwołania k. 1).

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, wskazując, iż zaskarżone decyzja wydane zostały zgodnie z obowiązującymi przepisami, podtrzymał argumentację zawartą w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji i wskazał, że odwołania nie wnoszą do sprawy żadnych nowych dowodów faktycznych lub prawnych, które uzasadniałyby zmianę zaskarżonych decyzji (odpowieź organu rentowego na odwołania k.2-3 oraz k. 2-3 akt sprawy IV U(...)).

Postanowieniem z dnia 22 stycznia 2015 r. Sąd połączył sprawę o sygn. akt IV U (...)do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą IV U 533/14 i prowadził ją w dalszym ciągu pod sygn. IV U(...)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczona B. D. na podstawie decyzji Centralnej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w W. z dnia 18 lutego 1993 r. nabyła prawo do emerytury kolejowej od dnia 29 grudnia 1992 r. W niniejszej decyzji wskazano, że ubezpieczonej przysługuje również deputat węglowy w ilości 150 kg węgla miesięcznie w ekwiwalencie pieniężnym (decyzja k. 56-57 akt emerytalnych). Prawo do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy został również potwierdzony w decyzji z dnia 4.05.1993 r. i kolejnych decyzjach organu rentowego (decyzja k. 62-63 akt emerytalnych). Ostatni raz ekwiwalent za deputat węglowy został ubezpieczonej wypłacony w marcu 2009 r. za pierwsze półrocze 2009 r. (okoliczność niesporna).

Dnia 16 kwietnia 2009 r. ubezpieczona złożyła wniosek o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem minimalnego wynagrodzenia za pracę za okres wykonywania zatrudnienia w ramach stosunku pracy, za który nie jest możliwe przedłożenie dokumentów potwierdzających wysokość zarobków przy obliczeniu podstawy wymiaru świadczenia (wniosek k. 31 akt emerytalnych).

Decyzją z dnia 29 maja 2009 r. organ rentowy ponownie ustalił ubezpieczonej wysokość emerytury obliczając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na 92,46% z uwzględnieniem 100 % deputatu węglowego (decyzja k. 22 akt emerytalnych).

Od drugiego półrocza 2009 r. organ rentowy nie wypłacał ubezpieczonej ekwiwalentu za deputat węglowy pomyłkowo (pismo organu rentowego k. 13). Ubezpieczona zorientowawszy się, że ekwiwalent za deputat węglowy nie jest jej wypłacany i dnia 6 marca 2014 r. złożyła wniosek do organu rentowego o jego wypłacenie (wniosek k. 6 akt emerytalnych).

Decyzją z 21 marca 2014 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art. 133 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przeliczył od dnia 01.01.2014 r. tj. za okres 3 lat wstecz poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek emeryturę i wypłacił

ubezpieczonej B. D. zaległy ekwiwalent za deputat węglowy tylko za okres od 01.01.2011 r. do 31.03. (...). w kwocie 5036,32 zł wraz ze świadczeniem za kwiecień 2014 r. w kwocie 1378,57 zł (decyzja k. 3-4 akt emerytalnych).

Dnia 17 marca 2014 r. ubezpieczona złożyła kolejny wniosek o wyrównanie deputatu węglowego za okres od czerwca 2009 r. do marca 2014 r. wraz z odsetkami (wniosek k. 2 akt emerytalnych).

Decyzją z dnia 17 kwietnia 2014 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na podstawie art. 133, 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) odmówił ubezpieczonej B. D. wypłaty odsetek od wypłaconego decyzją z dnia 21 marca 2014 r. ekwiwalentu a deputat węglowy wskazując, że przepisy wskazanej ustawy nie przewidują wypłaty odsetek za zwłokę w wypłacie deputatu węglowego wypłacanego w formie ekwiwalentu pieniężnego (decyzja k. 1 akt emerytalnych).

Powyzszy stan faktyczny został ustalony na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, obdarzonego przez Sąd wiarygodnością. Ustalony przez Sąd stan faktyczny jest bezsporny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania wnioskodawczyni B. D. są zasadne i zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 133 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.) w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

- 1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;
- 2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Przepisy ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustanawiają zasadę wyrównywania świadczeń niewypłaconych lub zaniżonych na skutek błędu organu rentowego maksymalnie za trzy lata wstecz. Przepis ten reguluje zatem swoistego rodzaju "przedawnienie" wypłaty świadczeń. Wynika z niego, że nawet zawinione działanie organu rentowego, które w swej konsekwencji prowadzić może także do pozbawienia uprawnionego części lub całości świadczenia, nie powoduje powstania obowiązku jego wypłaty za cały okres pokrzywdzenia ubezpieczonego (tak SA (...)w wyroku z dnia 24.06.2014 r., III AUa 756/14). Jeżeli chodzi o pojęcie "błędu" organu rentowego, to Sąd Apelacyjny w (...) wyroku z dnia 5 czerwca 2014 r. w sprawie III AUa 1109/13 stwierdził, że w prawie ubezpieczeń społecznych jest ono swoiste i szerokie tzn. oznacza każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego, czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania samego organu rentowego, czy też niewłaściwych działań pracodawców, albo wadliwej techniki legislacyjnej, czyli skutkiem niejednoznaczności norm prawnych, albo też błędnej wykładni obowiązujących przepisów.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymaga ustalenia, czy w okolicznościach niniejszej sprawy ma zastosowanie przepis art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, czy też nie. W ocenie Sądu w przypadku art. 133 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy kluczowe znaczenie ma pojęcie błędu organu rentowego. Sąd podziela interpretację tego pojęcia wyrażoną w wyrokach Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2006 r. (III BU 2/05, OSNP 2007/1-2/23) oraz z 4 czerwca 2012 r. (I UK 18/12, Lex nr 1250559). Choć bowiem zapis art. 133 ust. 1 pkt 2 jest nieprecyzyjny, to jednak należy przyjmować, że zakres tej normy prawnej nie obejmuje wszelkich nieprawidłowości postępowania organu rentowego. Jak wskazywał Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. I UK 18/12 błąd organu rentowego może być następstwem jego działania, a nie zaniechania. Zatem błędem w tym ścisłym rozumieniu może być jedynie odmowa przyznania świadczenia lub jego zaniżenie w wydanej decyzji. Nie jest nim natomiast beczynność organu rentowego.

W niniejszej sprawie rozważania powyższe są dlatego istotne, że, organ rentowy wydając decyzję 29 maja 2009 r. o ponownym przeliczeniu ubezpieczonej wysokości emerytury uwzględnił 100 % ekwiwalentu za deputat węglowy, natomiast z nieznanymi powodów, na skutek zaniechania zaprzestał ubezpieczonej wypłacać tego ekwiwalentu od drugiego półrocza 2009 r., chociaż to prawo ubezpieczona nabyła już w momencie nabycia uprawnień do emerytury kolejowej. Decyzje organu rentowego dotyczące przysługującego ubezpieczonej ekwiwalentu za deputat węglowy nie były błędne, organ rentowy wypłacał ten ekwiwalent do pierwszego półrocza 2009 r. włącznie i na skutek własnego zaniechania zaprzestał jego wypłaty za okresy następne. W ocenie Sądu nie można również wniosku ubezpieczonej z dnia 6 marca 2014 r. (k.6 akt emerytalnych) potraktować tak jako to uczynił organ rentowy o przeliczenie emerytury, ten wniosek bowiem dotyczył tylko wypłaty należnego ubezpieczonej ekwiwalentu za deputat węglowy za okres, kiedy z winy organu rentowego nie był wypłacany. Wysokość świadczenia emerytalnego ustalona w niniejszej decyzji nie uwzględniając waloryzacji jest taka sama jak w decyzji z dnia 01.03.2011 r. (k.8 akt emerytalnych). Wniosek o wypłatę ekwiwalentu za deputat węglowy z dnia 6 marca 2014 r. nie jest zatem "ponownym" wnioskiem o którym mowa w art. 133 ust. 1, gdyż wnioskiem o jaki chodzi w tym przepisie może być jedynie, co podkreślał Sąd Najwyższy w przytaczanym już uzasadnieniu wyroku z dnia 4 czerwca 2012 r. (I UK 18/12), wniosek złożony po wydaniu decyzji odmawiającej przyznania prawa do świadczenia lub przyznającej świadczenie w wysokości zaniżonej. Zatem wypłata ekwiwalentu za deputat węglowy za okres, w który na skutek zaniechania organu rentowego nie był wypłacany tj. od drugiego półrocza 2009 r. do 31.03.2014 r. mimo, że przysługiwał on ubezpieczonej w tym okresie zgodnie z wcześniejszymi decyzjami organu rentowego nie jest ograniczone czasowo (tak też Sąd Apelacyjny w (...) w wyroku z dnia 1 października 2013 r., III AUa 1795/12). Reasumując poczynione rozważania, po pierwsze art. 133 ust. 1 pkt 2 w sprawie niniejszej nie ma zastosowania, bowiem wniosek z 6 marca 2014 r. nie był ponownym wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury ani o ponowne przeliczenie emerytury, lecz jedynie żądaniem wypłaty ekwiwalentu za deputat węglowy, który na skutek zaniechania organu rentowego nie był wypłacany, mimo, że został przyznany ubezpieczonej już w decyzji z dnia 18 lutego 1993 r. Zatem wypłata wyrównania ekwiwalentu za deputat węglowy nie jest ograniczone czasowo. Ostatecznie ubezpieczony wnosił o wypłatę tego ekwiwalentu za okres od drugiego półrocza 2009 r. do 2013 r. W związku z powyższym Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 21 marca 2014 r. stwierdzając, że wypłata niniejszego ekwiwalentu za deputat węglowy przysługuje również za okres od 1 lipca 2009r. do 31 grudnia 2010 r. Odsetki należą się ubezpieczonej na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. Dz. U. 2009.205.1585 z późn. zm.), w sprawie oczywistym bowiem jest, że zachodziły przesłanki do wypłaty ekwiwalentu za deputat węglowy w ustawowych terminach: w marcu każdego roku za okres od 01 stycznia do 30 czerwca i we wrześniu każdego roku za okres od 01 lipca do 31 grudnia każdego roku. Zgodnie z art. 85 ust. 1 w/w ustawy jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Zgodnie z art. 74 ust. 5 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...), zgodnie z którym ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w ust. 1, przyznaje i wypłaca w dwóch terminach wraz z wypłatą emerytury lub renty: w marcu - za okres od 1 stycznia do 30 czerwca i we wrześniu - za okres od 1 lipca do 31 grudnia każdego roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych z dotacji celowej z budżetu państwa. Zatem świadczeniem zleconym do wypłaty organowi rentowego na podstawie art. 74 ust. 5 wymienionego przepisu jest wypłata ekwiwalentu za deputat węglowy. Odsetki za opóźnienie w wypłacie tego świadczenia zatem przysługują. Mając powyższe na uwadze Sąd zmienił również decyzję organu rentowego z dnia 17 kwietnia 2014 r. orzekając jak w punkcie II sentencji wyroku.

Na podstawie art.477¹⁴ §2 kpc Sąd zmienił obie zaskarżone decyzje orzekając jak w sentencji wyroku.